

เชิงอรรถ (Footnotes)

บทที่ 1

¹ ข้อมูลภาษาไทยที่เป็นผลงานร่วมกันของนักสรีรวิทยาโครงสร้างนิยม นักสัตวศาสตร์ ได้แก่ อาจารย์ Edward Antony อาจารย์ Mary Haas อาจารย์ Arthur Abramson เป็นต้น

² สูตรโครงสร้างของพยางค์ในภาษาไทยนี้ผู้เขียนได้พยายามเขียนเพื่อให้นักศึกษาอ่านเห็นภาพรวมของความสัมพันธ์ภายในของหน่วยเสียงยังไม่ได้พิสูจน์ความถูกต้อง

³ สูตรโครงสร้างภายในของพยางค์มีข้อจำกัดในการแสดงสูตรคือ การเกิดของพยัญชนะควบกล้ำ */pw/ ไม่มีในภาษาไทย แต่สูตรสามารถจะอ่านได้ว่ามีในภาษาไทย

⁴ คำในภาษาอังกฤษในกิจกรรมที่ 5 คัดแปลงมาจากหนังสือ *Phonetics: Theory and Application* ของ William Tiffany และ James Canell หน้า 42

บทที่ 2

¹ ตารางเปรียบเทียบระบบสัทอักษรที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันทั้ง 6 ระบบ ได้นำมาจากหนังสือ *Phonetics : Theory and Application* แต่งโดย William Tiffany และ James Canell หน้า 48

² ตารางเครื่องหมายเสริมอักษรของระบบ IPA ได้คัดแปลงมาจากหนังสือ *Phonetics: Theory and Application* แต่งโดย William Tiffany และ James Canell หน้า 58-59

³ ตัวอย่างความสัมพันธ์ภายในของภาษาอย่างมีระบบระหว่างหน่วยต่างๆ ผู้เขียนได้ประยุกต์แนวความคิดของนักปราชญ์ทางภาษา Ferdinand de Saussure และจำลองภาพให้นักศึกษาอ่านเพื่อความเข้าใจในแนวความคิดของท่าน ซึ่งมีความสำคัญต่อวิวัฒนาการของทฤษฎีสรีรวิทยา

บทที่ 3

¹ ในการแต่งตำราเล่มนี้ ผู้เขียนได้พยายามใช้คำศัพท์ให้ตรงกับความหมายทางสรีวิทยา และพบว่าบางครั้ง ยากที่จะแยกความแตกต่างระหว่างคำว่า สัทสมบัติ (sound quality) และ สัทลักษณะ (features) เพราะศัพท์ทั้งคู่มีความหมายอย่างเดียวกันขึ้นอยู่กับว่าจะใช้แนวทฤษฎีของนักสรีวิทยาใดมาอธิบาย

² PSA ย่อมาจากชื่อหนังสือ *Preliminaries to Speech Analysis* ซึ่งเรียบเรียงโดยนักภาษา 3 ท่าน คือ Jacobson, Fant และ Halle ในปี 1951 เพราะผู้เขียนได้อธิบายระบบสัทลักษณะนี้ไว้ในหนังสือเล่มนี้

³ รายละเอียดเกี่ยวกับสระ PSA ผู้เขียนได้นำมาจากหนังสือ *Phonetics: Theory and Application* ของ William Tiffany และ James Canell หน้า 112-113 เพราะหนังสือนี้ได้ดัดแปลงส่วนที่สำคัญทำให้ดูง่ายที่จะเข้าใจระบบนี้

บทที่ 4

¹ ข้อมูลภาษาอังกฤษในกิจกรรม 1 ดัดแปลงมาจากตำรา *LI 212 : โครงสร้างภาษาอังกฤษ* เรียบเรียงโดย ผศ. มจรุต วิสุทธกุล หน้า 1

² คำนิยามนี้คัดลอกมาจากตำรา *LI 212: โครงสร้างภาษาอังกฤษ* เรียบเรียงโดย ผศ. มจรุต วิสุทธกุล หน้า 14

³ ข้อมูลจากภาษา Tojolabal และ Swahili ดัดแปลงมาจากตำรา *LI: ภาษาศาสตร์เบื้องต้น* เรียบเรียงโดย ศ. ดร. อุดม วโรตมสถิตคิตต์ หน้า 221- 222

บทที่ 5

¹ ในปี ค.ศ. 1957 นักภาษาศาสตร์ปริวรรต Noam Chomsky ได้แต่งหนังสือเรื่องแรกชื่อ *Syntactic Structure*

² ตาราง 4 แสดงคุณค่าของสัทลักษณะในคำว่า “algebra” คัดลอกมาจากหนังสือ *Sound Patterns of English* เรียบเรียงโดย Noam Chomsky หน้า 165

³ ตาราง 5 สัทลักษณ์คุณค่าเชิงบวกของสรีวิทยาปริวรรตนำมาจากหนังสือ *Generative Phonology Workbook* รวบรวมโดย M. Stanley Whitley หน้า 33

⁴ ตาราง 6 และ 7 ภาพรวมคุณค่าเชิงบวกของกลุ่มสัทลักษณ์สำหรับเสียงสระและพยัญชนะนำมาจากหนังสือ *Phonetics* เรียบเรียงโดย William Tiffany และ James Canell หน้า 118-119

⁵ ตาราง 8 ผู้เขียนได้คัดเลือกสูตรที่สำคัญสำหรับนักศึกษาได้ศึกษาสรีวิทยาเบื้องต้น

บทที่ 6

1 แนวทางการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ชนิด ผู้เขียนได้เรียบเรียงจากแนวความคิดของ Sanford Schane จากหนังสือ *Generative Phonology*

2 ข้อมูลภาษา Nupee ซึ่งเป็นภาษาพูดในอัฟริกาตะวันตก คัดแปลงมาจากหนังสือ *Foundation of Modern Linguistics Series* หน้า 50

3 ข้อมูลภาษา Turkish คัดแปลงมาจากหนังสือ *Foundation of Modern Linguistics Series* หน้า 52

บทที่ 7

¹ สรีวิทยาปริวรรตยอมรับการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการพูดแบบต่าง ๆ เช่น การพูดแบบเป็นทางการ (Formal Speech) ซึ่งต่างกับการพูดแบบไม่เป็นทางการหรือแบบเป็นกันเอง (Colloquial Speech) ข้อมูลภาษาชนิดนี้ ไม่เป็นที่ยอมรับในทฤษฎีสรีวิทยาสมัยก่อน ๆ

² รายละเอียดเกี่ยวกับพยางค์แบบ “preferred syllable structure” เป็นแนวความคิดของ Sanford Schane ในหนังสือ *Generative Phonology*

³ ข้อมูลที่นำมาอธิบายในเรื่องการรวมเสียง (Coalescence) ได้มาจากหนังสือ *Workbook in Generative Phonology* เรียบเรียงโดย Sanford Schane และ Birgitte Bendisen

⁴ ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของเสียงสระที่เกิดขึ้นระหว่างภาษา เช่น จากภาษาละติน วิวัฒนาการไปในภาษาฝรั่งเศส หรือจากภาษาละตินไปเป็นภาษาสเปน ได้อธิบายไว้ในหนังสือของ

Sanford Schane ผู้เขียนได้นำข้อมูลมาอธิบายเป็นตัวอย่างของการนำข้อมูลในลักษณะของ Diachronic Phonology มาเป็นตัวอย่างของคำราศรวิทยาเล่มนี้

บทที่ 8

¹ คำศัพท์การกร่อนแบบลูกโซ่ ผู้เขียนได้ประยุกต์แนวความคิดนี้กับความสัมพันธ์ใน ลักษณะการป้อนซึ่งกันและกัน (feeding relationship) ซึ่งเป็นแนวความคิดของนักสรีวิทยา ปรีวรรต Charles Kisseberth และ Paul Kearsy ประกอบความคิดทางสรีวิทยาธรรมชาติ (Natural Phonology)

² ข้อมูลสำเนียงภาษาอังกฤษแบบอเมริกันนำมาจากหนังสือ *Phonetics: Theory and Application* หน้า 233

³ สรีวิทยาธรรมชาติ (Natural Phonology) ได้วิวัฒนาการหลังจากสรีวิทยาปรีวรรต แต่ก็ ใช้แนวคิดของสรีวิทยาปรีวรรตเป็นหลัก แตกต่างกับทางด้านแนวทางในทางการวิเคราะห์เน้นการ วิเคราะห์โดยวิธีการอธิบายหลักตามธรรมชาติของการเปล่งเสียง (Explanatory device) ผู้นำแนว ความคิดนี้ คือ David Stampe คำราศรนี้ได้้นำแนวทางนี้มาใช้ในการวิเคราะห์ภาษาไทย

⁴ ท่านอาจารย์ Mary Haas เป็นนักสรีวิทยาโครงสร้างนิยมในสหรัฐอเมริกา เป็นผู้ วิเคราะห์ภาษาไทย และมีผลงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทย ได้แต่งพจนานุกรมภาษาอังกฤษ-ไทย ผู้เขียนได้ใช้แนวความคิดเกี่ยวกับการซ้ำคำ (reduplication) มาจาก พจนานุกรมเล่มนี้

⁵ เสียงวรรณยุกต์ย่ำ (Emphatic Tone) ใช้เครื่องหมายสองขีด / V / บนเสียงสระ เป็น วรรณยุกต์ แบบที่ 6 ในภาษาไทยเกิดเฉพาะในตำแหน่งที่มีการเกิดการแตกแยกเสียง (dissimilation)

บทที่ 9

¹ นักสรีวิทยาปรีวรรตที่มีผลงานเกี่ยวกับการทำงานของกฎทางเสียง และได้เสนอแนว ความคิดขัดแย้งกับ Noam Chomsky โดยอ้างเหตุผลการทำงานของกฎในภาษาค่าง ๆ เป็นข้อมูล สนับสนุน ได้แก่ Charles Kisseberth และ Paul Kiparsky

² เครื่องหมายดอกจัน * ที่อยู่ข้างหน้าโครงสร้างพื้นผิว (surface form) หมายถึงโครงสร้างที่เกิดจากการทำงานของกฎทางเสียงที่ไม่ตรงกันกับการออกเสียงของเจ้าของภาษา ดังนั้นการเคราะห์ทั้งภาพรวมจึงผิด

³ ลักษณะของข้อบังคับการทำงานของกฎ (constraint) หมายถึงหลักเกณฑ์การทำงาน of กฎที่จะต้องระบุไว้ในสรีวิทยาของแต่ละภาษาเพื่อบังคับให้กฎทางเสียงทำงานได้ถูกต้อง ผลลัพธ์ที่ออกมาตรงกับการออกเสียงของเจ้าของภาษา

⁴ โครงสร้างรูปลึก (deep form) และโครงสร้างระดับกลาง (intermediate state) นักสรีวิทยาปริวรรตอธิบายว่ามีลักษณะเป็นนามธรรม (abstract) หรือออกเสียงไม่ได้ หมายถึงโครงสร้างนี้จะไม่พบเจ้าของภาษาออกเสียง

⁵ คำอธิบายการเปลี่ยนแปลงของเสียงในคำว่า “ดีกว่า” [diikwaà] ได้ นำมาจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของผู้เขียนเรื่อง *Outline of Phonology in Standard Thai*

⁶ คำศัพท์ “bleeding” และ “feeding” เป็นคำศัพท์แสดงการทำงานของกฎตามแนวความคิดของ Charles Kisseberth และ Paul Kearsy

⁷ กฎทำงานตามธรรมชาติ (Unordered Application) เป็นแนวความคิดของ David Stampe และตามแนวความคิดของผู้เขียนจากหลักฐานทางสรีวิทยาในภาษาไทย

บทที่ 10

¹ ข้อมูลภาษา Yaruba ได้คัดแปลงมาจากหนังสือ *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น* เรียบเรียงโดย ศ. ดร. อุคม วโรตม์สิกขดิตต์ หน้า 229

² ข้อมูลภาษาอังกฤษสำเนียงภาษาถิ่นในสหรัฐอเมริกา เสียงสระประสม [ay] และ [ay] นำมาจากหนังสือ *Fundamentals of Linguistic Analysis* เรียบเรียงโดย Ronald W. Langacker หน้า 240

³ ข้อมูลภาษาเกาหลี ได้คัดแปลงมาจากหนังสือ *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น* เรียบเรียงโดย ศ. ดร. อุคม วโรตม์สิกขดิตต์ หน้า 224

⁴ ข้อมูลภาษาสเปน จากหนังสือ *Fundamental of Linguistic Analysis* เรียบเรียงโดย Ronald W. Langacker หน้า 253

⁵ ข้อมูลภาษาเยอรมัน จากหนังสือ *Generative Phonology Workbook* แต่งโดย M. Stanley Whitley หน้า 110

⁶ ข้อมูลจากภาษามาตากาลีนามาจากหนังสือ *Fundamental of Linguistic Analysis* เรียบเรียงโดย Ronald W. Langacker หน้า 258